

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE
LICA ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA
MEĐUNARODNOG HUMANITARNOG PRAVA POČINJENA NA TERITORIJI
BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991. GODINE

PODACI O SVEDOKU:

Prezime: [REDACTED] K72

Ime: [REDACTED]

Ime oca: [REDACTED]

Nadimak/pseudonim: nema

Pol: muški

Datum rođenja: [REDACTED].

Mesto rođenja: [REDACTED]
[REDACTED]

Adresa:

Telefon: Kućni:
Na poslu:

Nacionalnost: **srpska**

Veroispovest: **pravoslavna**

Jezik/jezici koje govori: srpski i malo albanski

Jezici korišćeni tokom razgovora: **engleski i srpski**

Trenutno zanimanje: [REDACTED]

Datum(i) razgovora: 26. oktobar 2005. godine

Razgovor(e) vodio: Paolo Pastore Stocchi

Prevodilac: Dana Todorović

Imena svih lica prisutnih tokom razgovora: lice koje je vodilo razgovor, svjedok i prevodilac

Potpis /potpisano/
(Svedok)

[REDACTED]

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

IZJAVA SVEDOKA

1. Tužilaštvo MKSJ obratilo mi se sa zahtevom da dam izjavu. Pristao sam da to učinim pošto smatram da mi je to građanska dužnost i ovu izjavu dajem prema svom najboljem znanju i sećanju.
2. Od mene se traži da opišem ono što sam lično video i ja ću u svojoj izjavi ono što sam lično iskusio jasno razgraničiti od onoga što sam saznao od drugih. Od mene se zahteva da dam izjavu koja odgovara istini u vezi s onim što sam lično iskusio.
3. Do sada nisam davao izjave nijednom drugom organu u vezi sa svojim iskustvima tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Meni se, međutim, 18. aprila 2005. godine obratio istražitelj MKSJ i sa mnom obavio preliminarni razgovor.
4. Predstavnici Tužilaštva MKSJ koji sa mnom obavljaju razgovor dali su mi do znanja da bi izjava koju ću dati mogla biti upotrebljena u krivičnom postupku. S tim u vezi želim da napomenem da bih bio spreman da svedočim pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju, ako bi to MKSJ od mene zatražio. Međutim, ne želim da se moje ime saopšti javnosti. Ovu izjavu ću dati pod uslovom da se ona koristi isključivo za potrebe Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Nikome ne dajem ovlašćenje da, bez mog pristanka, ovu izjavu dostavi bilo kom drugom telu ili bilo kojoj vladi.

Kontekst

5. Zovem se [REDACTED]. Roden sam [REDACTED], [REDACTED], Srbija i Crna Gora. [REDACTED], gde sam pohađao školu učenika u privredi, metaloprerađivački smer.
6. Vojni rok u JNA služio sam [REDACTED] od 1971. do 1972. godine. Bio sam aviomehaničar u Ratnom vazduhoplovstvu Jugoslavije. Nakon vojnog roka, zaposlio sam se [REDACTED] Godine 1984. oženio sam se. [REDACTED]
7. [REDACTED] Negde 1996. godine zaposlio sam se kao bagerista u [REDACTED]
8. **Period sukoba na Kosovu – 1999. godine**
9. Kada su u martu 1999. godine u Srbiji počeli vazdušni napadi NATO, [REDACTED]

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

10. Kada je počelo bombardovanje, angažovan sam kao civil da radim za VJ. Radio sam na kamuflaži vojnih vozila, uljučujući tenkove tipa "Praga", oklopna vozila i slično. Moj zadatak je u osnovi bio da kopam rovove u koje je ta vozila trebalo sakriti. Za rad koji sam obavljao primao bih dnevnice u kasarni VJ, ali nijednom nisam dobio potvrdu da mi je dnevnicica isplaćena. VJ je vodila evidenciju o tome koliko sam dana radio za njih tako da se moje ime mora nalaziti na nekim platnim spiskovima VJ. Sve je počelo nekoliko dana nakon početka NATO bombardovanja. Nalazio sam se u hotelu "Paštrik" kada mi je prišao jedan potpukovnik VJ i zatražio da radim za vojsku. VJ bi me svakog dana odvezla na posao i vratila kući. Uglavnom sam radio u kasarni Protivavionske brigade koja je bila stacionirana na brdu Čabrat, odmah iznad starog dela Đakovice.
11. Tokom tog perioda takode sam radio za MUP, obavljajući istu vrstu posla koji sam obavljao za vojsku. Od MUP sam takode primao dnevnice, koje bih podizao u stanici MUP u Đakovici. Ne sećam se tačno iznosa, ali se sećam da sam za svoj rad dobijao sasvim malu naknadu, možda deset nemačkih maraka. Da sam mogao da biram, nikada ne bih radio za takvu naknadu. Naravno, ni VJ ni MUP nisu pitali da li želim da radim za njih, već su mi to jednostavno naredili. Pojedine dane bih radio za vojsku, a pojedine za MUP. To je zavisilo od toga ko bi ujutro prvi došao po mene. Ne sećam se ko mi je naredio da radim za MUP, ali se sećam da je tokom NATO bombardovanja vladala izvesna pometnja i ja nisam više znao ko su redovni pripadnici MUP, kao ni ko su oni koji imaju viši čin. Ako me pamćenje ne vara, u Đakovici je u to vreme načelnik službe javne bezbednosti (SUP) bio Milan Kovačević, a Sreten Camović je bio načelnik Državne bezbednosti. U Državnoj bezbednosti u Đakovici bili su i Milan Stanojević i Zoran Žmukić.
12. Takode sam radio i za lokalnu Teritorijalnu odbranu (TO), čiji je zapovednik, mislim, bio gradonačelnik Đakovice Momčilo Stanojević. TO bi od mene zatražio da kopam rovove i sahranjujem stoku ubijenu prilikom bombardovanja. Za taj rad od TO nisam dobijao nikakav novac. Sećam se da su mi konkretno dva lica naređivala da radim, Slobodan Matanović i Mašan Raković. Ni u ovom slučaju nisam imao izbor. Morao sam da radim za njih kada bi mi oni to naredili. Matanović je pre rata bio nastavnik i direktor osnovne škole "Emir Duraku", a Raković je bio neka vrsta opštinskog inspektora. Tokom rata obojica su nosila plave radničke kombinezone. Ne sećam se da li su nosili pištolje. Prezime Jakupi mi zvuči poznato, ali se ne sećam da li je neko ko se tako prezivao radio u TO. Ako me pamćenje ne vara, jedan član porodice Jakupi ubijen je posle rata.
13. Jednog dana, negde aprila 1999. godine, sećam se da je već bilo toplo, kod mene kući je u devet sati uveče došao jedan pripadnik MUP, odeven u plavu maskirnu policijsku uniformu, da me povede da obavim neki delikatan posao. To je ono što mi je taj čovek rekao. On mi nije odmah rekao kakvu to vrstu posla treba da obavim. Bager mi je bio parkiran na parkiralištu kod stanice SUP. Taj pripadnik MUP i ja uputili smo se prema Prizrenu. Zaustavili smo se pred samim mostom u Bistražinu. Pripadnik MUP je vozio policijski auto. Pre mosta skrenuli smo

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

udesno i zaustavili se nakon sto metara. Tamo se već nalazila grobnica, koja je bila prilično velika i izgledala je kao masovna grobnica. Grobnica je bila zatrpana i ja sam počeo da je bagerom otkopavam. Osetio sam zadah leševa i odmah sam shvatio da otkopavam tela. Lokaciju su obezbeđivali policajci, koji su je opkolili. Dok sam kopao jasno sam video da kopam tela i delove tela jer sam video kako otpadaju ruke i glave kada bi ih bager udario. Primetio sam da žrtve na sebi imaju civilnu odeću i da su sve muškarci, ali ne bih mogao da kažem koje su dobi bili. Pokušavao sam da tela ne gledam, pošto sam se jako loše osećao dok sam to radio. Bio je mrak i jedino svetlo dolazilo je od mog bagera. Nisam ništa posebno primetio u ponašanju policajaca koji su tamo bili prisutni. Zbog buke koju je stvarao bager, nisam čuo nikakve komentare policajaca. Četiri do šest Roma utovarivalo je tela u dva vozila, od kojih je jedno bilo kamion hladnjača, a drugo manji kamion. Dok su to radili, Romi su žrtvama pretraživali džepove da bi iz njih uzeli dragocenosti.

14. Mislim da sam iskopao ukupno 100 do 120 tela. To je barem ono što su mi rekli policajci. Počeo sam da kopam u deset uveče, a završio sam oko ponoći, nakon čega me je policija otpratila do mesta gde sam parkirao bager i potom smo svi otišli kući. Nije mi poznato odredište kamiona, kao ni ko ih je vozio. Ništa nisam pitao jer me nije zanimalo, a bilo je i suviše opasno postavljati pitanja. Sećam se da kamioni nisu imali registarske tablice.
15. Te noći NATO je napadao iz vazduha i bilo je opasno nalaziti se tamo, na tako otvorenom prostoru. Tada sam prvu put iskopavao tela. Za taj posao nisam dobio nikakvu naknadu. Dobio sam samo dnevnicu, koju sam ranije spomenuo. Ništa mi nije rečeno o uzroku smrti žrtava, ali sam pretpostavio da su svi ti ljudi ubijeni. Shvatio sam da policija pokušava da zataška zločine. Takođe se sećam da su sledećeg jutra bombe NATO pogodile konvoj izbeglica kosovskih Albanaca, samo nekoliko metara od mosta u Bistražinu. Jedan Albanac me zamolio da im pomognem da uklone tela žrtava bombardovanja i ja sam to učinio. MUP me upozorio da Albancima ne treba da pomognem da tela odnesu dalje u selo, jer me mogu ubiti.
16. Jednog dana, oko mesec dana kasnije, rekao bih dve do tri nedelje pre završetka rata, kod mene je u osam uveče došla policija i odvezla me da uzmem bager koji je bio parkiran kod osnovne škole "Voja Lakčević". Krenuo sam bagerom i sledio policijski auto dok nismo stigli do groblja u Brekovcu, u predgrađu Đakovice. U groblje sam ušao kroz glavnu kapiju i policija mi je rekla gde da kopam. Počeo sam da kopam pojedinačne grobove, koji su se, mislim, nalazili u prednjem delu groblja, ako bi se u groblje ušlo iz pravca Đakovice. Sećam se da su neki od tih grobova bili označeni letvom na kojoj je bilo ispisano ime.
17. Nisam video kako policija beleži podatke o ekshumaciji. Smrad je bio toliko jak da su policajci stajali 20 do 30 metara dalje. Ispred groblja je bio parkiran veliki šleper. Tela su tovarena u jedan mali kamion s prikolicom, da bi potom bila pretovarena u veliki šleper. Tela je tovarilo četiri do šest Roma. Prepoznao sam dvojicu od njih, koje sam video kada sam iskopavao tela u Bistražinu. Romi su i

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

ovom prilikom tražili dragocenosti po džepovima žrtava. U Brekovcu sam radio od devet uveče do devet ili deset sledećeg jutra i mislim da smo ekshumirali više tela nego u Bistražinu. U Brekovcu su grobnice bile zatrpane, samo su dve bile otvorene, ali su te grobnice bile prazne. Sva tela koja sam u Brekovcu iskopao pripadala su licima muškog pola i na njima je bila civilna odeća. Mislim da su sva ta lica ubijena. Na nekim telima sam primetio rane od metaka. Sećam se da sam primetio da je glava jedne od žrtava obrijana tako da su se videla slova UCK /Oslobodilačka vojska Kosova/.

18. Kamion je bio pekriven ceradom tako da se nije moglo videti čime je natovaren i ujutro je napustio Brekovac. Znam da se zaustavio na benzinskoj pumpi MUP, koja se nalazila na mestu gde se ukrštaju put Đakovica-Prizren i put Đakovica-Priština. To znam zato što sam, kada sam završio iskopavanje u Brekovcu, otišao na tu istu benzinsku pumpu da sipam gorivo i čovek koji je tamo radio pitao me je da li sam ja iskopao tela koja su bila u kamionu koji se pre mene zaustavio na toj benzinskoj pumpi. Pretvarao sam se da ništa ne znam, pa sam tako izbegao da odgovorim i krenuo sam. Pretpostavljam da je kamion otišao u pravcu Prištine ili Peći. Nisam platio gorivo, pošto je to bila benzinska pumpa MUP, a ja sam radio za MUP. Kamion s telima verovatno je vozio pripadnik MUP, jer mislim da je neko to spomenuo kada smo završavali rad na groblju. Ne sećam se da li je kamion imao registarske tablice ili ne.
19. Nisam siguran da li su me tog istog ili narednog dana poslali da vršim otkopavanje u selu Guska, ali se sećam da me je policija jedne večeri tamo otpratila i da sam otkopao osam do dvanaest pojedinačnih grobova. Sećam se da su policajci osigurali lokaciju i da su u ekshumaciji učestvovala dvojica Roma. Tela su natovarena na mali kamion i odvezena na nepoznato mesto. U Guski sam radio oko pola sata. Tela su ekshumirana na jednoj šumskoj lokaciji, prekrivenoj vegetacijom. Sve žrtve su bile muškarci odeveni u civilnu odeću. Na nekima od njih primetio sam modrice i rane. Kada sam završio otkopavanje tih tela, rečeno mi je da odem na jednu drugu lokaciju nedaleko od Guske, u šumi, i tamo sam otkopao druga tela. Sećam se da su tela bila razbacana po celoj šumi i da su u nekim grobnicama bila po dva tela, a u nekim samo po jedno. Ne sećam se koliko tela sam tom prilikom iskopao, ali se sećam da sam radio oko dva sata. Tela, ona koja su sakupljena u Guski i ona koja su sakupljena u šumi nedaleko od Guske, natovarena su na jedan kamion i odvezena.
20. Ekshumacije su obavljanje tokom 15 do 20 dana, a završene su negde krajem maja 1999. godine. Meni je neko iz MUP, nakon treće ekshumacije 1999. godine, zapretio da ćutim. Tog pripadnika MUP nisam poznavao pošto su mnogi pripadnici MUP došli spolja, izvan Đakovice. Taj pripadnik MUP je morao biti neko ko je je imao viši čin. Sećam se da mi je rekao, ako budem pričao o operacijama zataškavanja u kojima sam učestvovao, da mogu izgubiti glavu, što je značilo da mogu biti ubijen. Odgovorio sam da sam već razgovarao sa svojom porodicom i svojim advokatom. Svojoj supruzi sam stvarno ispričao šta radim, ali nikakvom advokatu nisam ništa rekao. To s advokatom sam izmislio samo da bih MUP dao do znanja da još neko zna za ekshumacije tela i da se, ako me uklone,

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

time neće sprečiti da informacije procure.

21. Želim da naglasim da nijedna od žrtava čija tela sam otkopavao u tri navrata nije na sebi imala vojnu uniformu, a starost žrtava kretala se od 30 do 50 godina.
22. Niko mi ništa nije rekao, no ja pretpostavljam da su žrtve koje smo ekshumirali bile kosovski Albanci pošto me način na koji su te operacije obavljane navodi na zaključak da smo radili nešto prljavo i tajno. To nije bio mali posao i ja mislim da ga je morao odobriti neko na veoma visokom položaju, pošto se te stvari ne mogu raditi bez takvog odobrenja i pošto je sve bilo unapred organizovano. Takođe moram da kažem da ponekad zataškavanje nije baš precizno obavljeno jer su na zemlji nakon kopanja ostavljeni delovi odeće i drugi lični predmeti žrtava.
23. Nikada nisam učestvovao u sakupljanju ili otkopavanju tela u Đakovici. Nije mi poznato da li je gradonačelnik Đakovice Momčilo Stanojević bio uključen u tu vrstu /nepotpun original/, kao što ne znam ni da li su Slobodan Matanović i Mašan Raković bili uključeni u sakupljanje tela kosovskih Albanaca ubijenih u Đakovici.
24. Nisam imao nikakvih problema s kosovskim Albancima u Đakovici, čak i danas sam u kontaktu s nekima od njih tamo. S Kosova sam otišao zato što na Kosovu posle rata za Srbe više nije bilo mesta i ja sam se plašio za svoju porodicu i sebe. S Kosova sam otišao 13. juna 1999. godine [REDACTED].
25. U Srbiji protiv mene nije pokrenut nikakav krivični postupak u vezi s događajima koje sam opisao u ovoj izjavi. Sve što sam uradio bilo je izvan moje kontrole i uradio sam to pod prisilom.
26. Nisam učestvovao u uklanjanju tela kosovskih Albanaca koji su u aprilu 1999. godine ubijeni u Meji i Korenici.
27. VJ nikada od mene nije tražila da otkopavam tela. Za obavljanje takvog posla koristila me je samo policija.

DEKLARACIJA

Upozoren sam da bi moja izjava mogla da bude data na uvid organima unutrašnjih poslova i/ili drugim pravosudnim organima. Ne pristajem na to da se, po nahođenju Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, moja izjava da na uvid navedenim organima.

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)

POTVRDA SVEDOKA

Ova izjava, koja se sastoji od sedam stranica, glasno mi je pročitana na srpskom jeziku i sadrži sve što sam, po svom najboljem znanju i sećanju, rekao. Izjavu sam dao bez ikakve prinude i to sam učinio na zahtev predstavnika Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda. Svestan sam toga da će moja izjava možda biti upotrebljena u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svedočim pred Sudom.

Datum: 26. oktobar 2005.

Potpis: /potpisano/
(svedok)

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Dana Todorović, prevodilac, potvrđujem sledeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlašćena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa srpskog jezika na engleski jezik, kao i sa engleskog na srpski jezik.
- 2) K72 mi je dao do znanja da govori i razume srpski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela sa engleskog na srpski jezik u prisustvu K72 koji je, po svemu sudeći, čuo i razumeo prevod ove izjave.
- 4) K72 je potvrdio da su, po njegovom najboljem znanju i sećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mestu.

Datum: 26. oktobar 2005.

Potpis: /potpisano/
(prevodilac)

Potpis /potpisano/
(Svedok)

Paraf /parafirano/
(Ostali prisutni)